- [2021] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 319

    - ਭੁਪੇਸ਼ ਰਾਠੌੜ

- v.
- ਦਯਾਸ਼ੰਕਰ, ਪ੍ਰਸਾਦ ਚੌਰਸੀਆ ਅਤੇ ਏ.ਐਨ.ਆਰ.
- (2021 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1105)

    - ਨਵੰਬਰ 10, 2021

- [ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ ਅਤੇ ਐਮ ਐਮ ਸੁੰਦਰੇਸ਼, ਜੇ.ਜੇ.)

        - ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1881: ਐਸ.ਐਸ.138, 142 – ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ -
- ਬੋਰਡ ਦਾ ਮਤਾ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ
    - ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਚੈੱਕ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ –
    - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਹੋਲਡ: ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਫਾਰਮੈਟ ਤੋਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਨ
    - ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ - ਉੱਥੇ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਫਾਰਮੈਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਨਾਮ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦਾ ਨਾਮ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਇਹ
- ਸਿਰਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਤਕਨੀਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੋਵੇਗਾ
    - ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਬਾਡੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ
    - ਅਧਿਕਾਰ - ਕੰਪਨੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਨਕਲੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ / ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ - ਸਿਰਫ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ
    - ਚੈੱਕਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤ, ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤ ਾਂ ਵਿੱਚ ਚੈੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਰਥਾਤ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚੈੱਕ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਕਿਸੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ ਦੀ ਕੋਈ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇਹ ਦੱਸਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿੱਤੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ।
- ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਤਾ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਦੇਣਦਾਰੀ, ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਚੈੱਕ ਧਾਰਕ ਹੈ
    - ਕੋਰਸ - ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜੁਲਾਈ, 2006 ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿੱਚ
    - ਸਥਿਤੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਚੈੱਕ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣਾ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਭਾਵ 3,20,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੇ ਉਹ ਹੋਰ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ
    - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 1,60,000/- ਰੁਪਏ।
- 319

- ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ
- ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਚੈੱਕਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣਾ ਸੀ ਕਿ ਚੈੱਕ ਕਿਹੜੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਰਥਾਤ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚੈੱਕ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਐਨ.ਆਈ. ਦੀ ਧਾਰਾ 139 ਦੇ ਸ਼ਬਦ
- ਐਕਟ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਚੈੱਕ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਜ਼ੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 138 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸਮ ਦਾ ਚੈੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਕੋਈ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਸੀ
    - ਜੋ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ
- ਤਕਨੀਕੀ ਇਤਰਾਜ਼, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ
    - ਪਹਿਲੂ। [ਨੀਂਦ 17] [327-; 328--]
- ਧਾਰਾ 142 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਤਾ ਜਾਂ ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਫਾਰਮੈਟ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ
- ਕਿ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਕਿਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ
    - ਕੰਪਨੀ। ਇੱਕ ਫਾਰਮੈਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਵਰਣਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਾਹੀਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦਾ ਨਾਮ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
- ਕੰਪਨੀ। (ਪਾਰਸ 18, 22) [328--; 329--]
    - ਤ੍ਰਿਯੰਬਕ ਐਸ ਹੇਗੜੇ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਪਦ ਸੀਆਰਐਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 849-850/2011 ਦਾ ਫੈਸਲਾ 23.09.2021 ਨੂੰ ਹੋਇਆ; ਐਸੋਸੀਏਟਿਡ ਸੀਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕੇਸ਼ਵਾਨੰਦ (1998) 1 ਐਸਸੀਸੀ 687: [1997] 6 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 500; .. ਲਿਮਟਿਡ & . v. ਮੈਡ
- ਕੈਮੀਕ੍ਲਜ਼ ਐਂਡ ਫਾਰਮਾ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਏ.ਐਨ.ਆਰ. (2002) 1 ਐਸਸੀਸੀ 234 : [2001] 5 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 265; ਕ੍ਰੈਡੇਂਸ਼ੀਅਲ ਫਾਈਨਾਂਸ
    - ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (1998) 3 ਐਮਐਚਐਲਜੇ 805 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ.
- ਬੋਰਡ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ
- ਸ਼ਿਕਾਇਤ। ਕੰਪੁਨੀ ਵੱਲੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਤੱਥ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।
    - ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ। ਇੱਕ ਮੈਨੇਜਰ ਜਾਂ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨਾਮ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-

- ਦਿਨ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ
- ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਤਕਨੀਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਬਾਡੀ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੀ। ਨਕਲੀ
- ਕੰਪਨੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ / ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕ੍ਰੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਤੌਰ ਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਸਨ.
- ਸਿਰਫ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ
- 23][329--]

- ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ, ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ
  - ਬੋਰਡ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਮਿੰਟਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇਗਾ ਨਾ ਕਿ
  - ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਹੀ ਕਾਪੀ। ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੈੱਕਾਂ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ,
  - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਕੀਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ, ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ, ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਤਸਦੀਕ ਰਾਹੀਂ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਟਾਰਨੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।
  - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੀ ਘਾਟ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 24, 25] [329--]

- ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ
  - ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਚੈੱਕ ਦਾ ਧਾਰਕ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜੁਲਾਈ 2006 'ਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤਹਿਤ
  - ਐਨਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ੧੩੯ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਹੈ ਜੋ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ
  - ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜੋ ਚੈੱਕ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ। ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਚੈੱਕ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਦੁੱਗਣੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ,
  - 3,20,000/- ਰੁਪਏ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 1,60,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੋਰ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਸਜ਼ਾ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। (ਪਾਰਸ 28, 29] [330--
  - ; 331-]

- <u>ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ</u>
- [1997] 6 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 500 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪੈਰਾ 19
- [2001] 5 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 265 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪੈਰਾ 20
- (1998) 3 ਐਮ.ਐਚ.ਐਲ.ਜੇ. 805 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪੈਰਾ 23
- ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ.
    - 2021 ਦਾ 1105.
        - 2009 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 805 ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 03.08.2015 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।
- ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਪਰਮਾਰ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕੁਚਲੀਆ, ਮੋਹਦ। ਆਰਿਫ, ਅਜੇ ਪਾਲ, ਏ.ਡੀ.ਵੀ. ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਈ।
    - ਸਿਧਾਰਥਨ, ਸਮਰਾਟ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਰਾਓ ਸ਼ਿੰਦੇ, ਰਾਹੁਲ ਚਿਟਨੀਸ, ਸਚਿਨ ਪਾਟਿਲ, ਆਦਿੱਤਿਆ ਏ ਪਾਂਡੇ, ਜਿਓ ਜੋਸਫ, ਐਡਵੋਕੇਟ
    - ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ? ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਜੇ.
        - ਦਯਾਸ਼ੰਕਰ ਚੌਰਸੀਆ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਬੇਲ ਮਾਰਸ਼ਲ ਟੈਲੀਸਿਸਟਮਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ 'ਕੰਪਨੀ') ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 20,000/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਅੱਠ (8) ਚੈੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ 1,60,000/- ਰੁਪਏ ਹੈ। ਇਹ ਚੈੱਕ ਐਚਡੀਐਫਸੀ ਬੈਂਕ, ਵਸਈ (ਈ) ਬ੍ਰਾਂਚ, ਮੁੰਬਈ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ
- ਚੈੱਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਾਰੀਖਾਂ 'ਤੇ ਲਏ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਇਕੱਠੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ
    - 10.05.2006 ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ। 12.05.2006 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੈਂਕ ਮੈਮੋ ਅਨੁਸਾਰ "ਫੰਡ ਾਂ ਦੀ ਘਾਟ" ਕਾਰਨ ਸਾਰੇ ਚੈੱਕ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਚੈੱਕ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1881 ਦੀ ਧਾਰਾ 138 (ਬੀ) ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ
- (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 26.05.2006 ਨੂੰ 'ਐਨਆਈ ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਪੰਦਰਾਂ (15) ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ
    - ਨੋਟਿਸ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਭੁਪੇਸ਼ ਰਾਠੌੜ ਨੇ 07.07.2006 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨੰਬਰ 160/ਐਸਐਸ/07 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਬੋਰਡ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 17.05.2006 ਵੀ ਸੀ
- ਸ਼੍ਰੀ ਭੁਪੇਸ਼ ਰਾਠੌੜ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨਾ
    - ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ। 24.12.2007 ਨੂੰ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਭਾਵ ਸ਼੍ਰੀ ਭੁਪੇਸ਼ ਰਾਠੌੜ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਬੋਰਡ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।

- ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਵਰਣਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
  ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਜਵਾਬ, ਅਸੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:
  - ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਭੂਪੇਸ਼ ਐਮ ਰਾਠੌੜ
    ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਮੈਸਰਜ਼ ਬੈਲ
  - ਮਾਰਸ਼ਲ ਟੈਲੀਸਿਸਟਮਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ
  - ਉਮਰ: 41 ਸਾਲ, ਕਿੱਤਾ: ਕਾਰੋਬਾਰ 1107,
    V 'ਤੇ ਪਤਾ ਹੋਣਾ
  - ਚੈਂਬਰ, ਨਰੀਮਨ ਪੁਆਇੰਟ
  - ਮੁੰਬਈ- 400021।

- ਸ਼ਰਤਾਂ:
  - 17.05.2006 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਬੋਰਡ ਦਾ ਮਤਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ

  - ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਯਾਸ਼ੰਕਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਚੌਰਸੀਆ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੀਐਚਕਿਊ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
  - ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਭੂਪੇਸ਼ ਰਾਠੌੜ/ਸ਼ਸ਼ੀਕਾਂਤ ਗਨੇਕਰ ਨੂੰ ਵਕੀਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਰਾਹੀਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ,
  - ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ 'ਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਟਾਰਨੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੋ
  - ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।
  - ਬੈਲ ਮਾਰਸ਼ਲ ਟੈਲੀ ਸਿਸਟਮਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਲਈ।
  - /-
  - ਮਿਤੀ: 17/05/2006
  - ਡਾਇਰੈਕਟਰ"

    - ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਤਰੀਕੇ ਵਜੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ
      - ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹਿਸ ਕੀਤੇ ਮੁੱਢਲੇ ਵਿਚਾਰ ਹਨ।
- ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਰਕਮ
  ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ 1,60,000/- ਰੁਪਏ ਐਡਵਾਂਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਚੈੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ
  - ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸ਼੍ਰੀ ਭੂਪੇਸ਼ ਰਾਠੌੜ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹ
  - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿਸ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸੀ

- ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕੰਪਨੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ, ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਅੱਗੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਰਲੇਖ ਵੇਰਵੇ ਵਿੱਚ ਹੈ
- ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕੰਪਨੀ ਪਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਬਾਡੀ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

- ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 12.03.2009 ਨੂੰ ਦੋਹਰੇ ਤਰਕ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ -
  - ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੋਮਿਸਰੀ ਨੋਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ; ਅਤੇ
  - ਬੋਰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ (ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਇੱਕ ਸੱਚੀ ਕਾਪੀ ਸੀ)।
- ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 03.08.2015 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।
- ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੋਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰਸਤੇ ਪਾਰ ਕੀਤੇ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਤਰਕ ਇਹ ਸੀ:
  - ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਐਨਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਤਾ ਜਾਂ ਧਾਰਕ;
  - ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਤਾ ਕੰਪਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦੱਸਿਆ ਸੀ।
  - ਸ਼ਿਕਾਇਤ;
  - ਸ਼ਾਇਦ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਚੇਤ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕੰਪਨੀ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।
  - 9. ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੰਗ ਨੋਟਿਸ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ. ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਮਕਸਦ ਬਾਰੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ
  - ਐਨ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ੧੪੨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਤਾ।

- <u>ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ</u>:

- ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਤੋਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਬੋਰਡ ਦਾ ਮਤਾ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਚੈੱਕ ਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਤਾ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫਤਰ ਦਾ ਪਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਲਟ-ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

- ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਐਨ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ੧੩੯ ਅਤੇ ੧੧੮ ਜਿਸ ਦਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਖੰਡਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਹੀ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਚੈੱਕ ਐਨਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ੧੩੯ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ
  - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤ੍ਰਿਯੰਬਕ ਐਸ ਹੇਗੜੇ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਪਦ[1] ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਚੈੱਕ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ
  - ਉਸ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

- ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਕਨੀਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਫਾਰਮੈਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖੁਦ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਹੋਵੇਗੀ
  - ਐਨਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 (ਏ) ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
  - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਮਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

- <u>ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ</u>:

- ਹਾਲ੍ਹਾਂਕਿ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ
  - ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮਤੇ ਨਾਲ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬੋਰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ
  - ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ।

- ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਕਰਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਸੀ

- [1] ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 849-850/2011 ਦਾ ਫੈਸਲਾ 23.09.2021 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

- ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਰਜ਼ਾ ਸਮਝੌਤਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।
    - <u>ਸਾਡਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ</u>:

- ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।
- ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਐਨਆਈ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੈਕਸ਼ਨ
    - ਐਕਟ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:
        - "138. ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਆਦਿ ਲਈ ਚੈੱਕ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ। - ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਚੈੱਕ
- ਉਸ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਬੈਂਕਰ ਕੋਲ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਖਾਤਾ
        - ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਜ਼ੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਉਸ ਖਾਤੇ ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੀ ਰਕਮ ਚੈੱਕ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਕਾਫੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ
- ਉਹ ਖਾਤਾ ਉਸ ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ, ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ
        - ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ [ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਜੋ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ] ਲਈ ਕੈਦ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਚੈੱਕ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ,
- ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ:
        - ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ-
        - (ਏ) ਚੈੱਕ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ, ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;
- (ਅ) ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਤਾ ਜਾਂ ਧਾਰਕ, ਚੈੱਕ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਚੈੱਕ ਦੇ ਦਰਾਜ ਨੂੰ, [ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ] ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਵਜੋਂ ਚੈੱਕ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਅੰਦਰ; ਅਤੇ
- () ਅਜਿਹੇ ਚੈੱਕ ਦਾ ਦਰਾਵਰ ਉਕਤ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।
        - ....

- “139. ਧਾਰਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਧਾਰਨਾ:- ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਕਿ ਚੈੱਕ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ
- ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਜ਼ੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਧਾਰਾ 138 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿਸਮ ਦਾ ਚੈੱਕ।
- ....
- “118. ਸਮਝੌਤੇ ਯੋਗ ਯੰਤਰਾਂ ਬਾਰੇ ਧਾਰਨਾਵਾਂ:- ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ:-
- (ਛ) ਉਹ ਧਾਰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਕ ਹੈ:- ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਯੋਗ ਸਾਧਨ ਦਾ ਧਾਰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਕ ਹੈ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਉਪਕਰਣ ਇਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ
- ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਇਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ
- ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਜਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਚਾਰ
- ਲਈ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਧਾਰਕ ਹੈ
- ਉਸ 'ਤੇ।
- ....
- "142. ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 (1974 ਦਾ 2) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ,

- ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ ਧਾਰਾ 138 ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ
  - ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਚੈੱਕ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਕ;
- ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਅਧੀਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
  - 138:
  - [ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਸੀ;
- ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਧਾਰਾ 138 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨਗੇ।
    - ਸਾਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਚੈੱਕਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਸੀ ਕਿ ਚੈੱਕ ਕਿਹੜੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਰਥਾਤ, ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

- ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚੈੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਨਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 139 ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਚੈੱਕ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਜ਼ੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 138 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸਮ ਦਾ ਚੈੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਕੋਈ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ
- ਲੈਣ-ਦੇਣ ਉਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸੀ ਜੋ ਧਾਰਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ 138. ਤਕਨੀਕੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ
- ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ।

  - ਧਾਰਾ 142 (1) (ਏ) ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਤਾ ਜਾਂ ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

- 19. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਮਰੱਥ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਇਕਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਸਨ ਸਿਧਾਂਤ ਕੀ ਹੋਣਗੇ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਸੋਸੀਏਟਿਡ ਸੀਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ
- ਕੇਸ਼ਵਾਨੰਦ 2. ਜੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ,
  - ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰੇ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੇਖੇ। ਇਹ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਬਾਡੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਇੱਕ ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਹੈ
- ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਬਕਾ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ
  - ਇਕੱਲੀ ਸਹੁੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਭਾਵੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕੰਪਨੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭੇਜ ਕੇ ਉਸ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

- ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ
  - .. ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਏਐਨਆਰ ਬਨਾਮ ਮੈਡਚਲ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਐਂਡ ਫਾਰਮਾ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਏਐਨਆਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ।[3].

- ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੀਆਂ ਨਿਆਂਇਕ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਨ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਇੱਕ ਕਦਮ
  - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰੱਤਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੀ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ
  - ਕਿਸੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਜੋ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

- [2] (1998) 1 ਐਸਸੀਸੀ 687.
- [3] (2002) 1 234.

- ਜੇ ਅਸੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਫਾਰਮੈਟ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ
  ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਫਾਰਮੈਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ
    - ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦਾ ਨਾਮ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
- ਕੰਪਨੀ।
- ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਵੀ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਾਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਤੱਥ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਮੈਨੇਜਰ ਜਾਂ ਇੱਕ
- ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਾਮਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
    - ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਅਤੇ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਹੋਣਾ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਹੇਗਾ।[4] ਇਸ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਤਕਨੀਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੋਵੇਗਾ
    - ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਬਾਡੀ ਡੀ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ
    - ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ। ਨਕਲੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕੰਪਨੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ / ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਤੌਰ ਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਸਨ. ਸਿਰਫ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ
    - ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ
    - ਇਹ ਬੋਰਡ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਮਿੰਟਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੋਵੇਗਾ ਨਾ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਹੀ ਕਾਪੀ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਗਲਤ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਮਤੇ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ
- ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ
    - ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੈੱਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਭੁਪੇਸ਼ ਰਾਠੌੜ/ਸ਼ਸ਼ੀਕਾਂਤ ਗਨੇਕਰ ਨੂੰ ਵਕੀਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਰਾਹੀਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ, ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਟਾਰਨੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
- ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ
    - ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ। ਹੋਰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੀ ਘਾਟ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

- [4] ਕ੍ਰੈਡੇਂਸ਼ੀਅਲ ਫਾਈਨਾਂਸ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ 1998 (3) ਐਮਐਚਐਲਜੇ 805.

- 26. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫਤਰ ਦਾ ਪਤਾ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦਾ ਨਾਮ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਹਲਫਨਾਮਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਲਟ-ਪੜਤਾਲ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ
  - ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਤੁਰਫੋਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਫਾਰਮੈਟ ਨੂੰ ਖੁਦ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਖਰਾਬ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਤਾ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
  - ਜੋ ਕੁਝ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ
  - ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੇ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ। ਜੇ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

- 27. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚੈੱਕਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਕਲਪਕ ਕਹਾਣੀ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਹੀ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਚੈੱਕ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ ਦੀ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ
- ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਫਾਰਮੈਟ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਤਕਨੀਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ।

- <u>ਸਿੱਟਾ</u>:

- 28. ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਚੈੱਕ ਧਾਰਕ ਹੈ
- ਕੋਰਸ।

- 29. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜੁਲਾਈ 2006 'ਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ (15) ਸਾਲ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਐਨਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ੧੩੯ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਜ਼ਾ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਹੈ ਜੋ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ
- ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜੋ ਚੈੱਕ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ
  - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਚੈੱਕ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਦੁੱਗਣਾ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਭਾਵ 3,20,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 1,60,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੋਰ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ

- ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅੰਦਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ

ਅੱ

ਜ ਤੋਂ ਦੋ (2) ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

- 30. ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਬੇਦਾਅਵਾ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

